МАССА А МЕХХАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советска Социал Коммунистическ парти Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лаккхьаруш Советен Министрийн Советен органа.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 49 (4062). ШОАТТА, 24 апрель, 1965 шу. Мах 2 мет.

Библиотека СССР им. В. И. Ленина

МЕХХА ПРОМЫШЛЕННОСТА ТОЛАМ

1965 ШЕРА 1-ча КВАРТАЛА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА ХОХАЧАШЪЛЯЙ МЕХХА ПРОМЫШЛЕННОСТО

Семилетка толаре чаггьмыкхар духьа ялькъел а лоттабер, промышленността болхлоша хаиш хьалха кхочанъяьлй 1965 шера 1-ча квартале даккъа ерригача производствоца бохарна гаолча, ишета промышленни продукце ухаьдхиеллера тайна арахецера а. Ц1у хьалхьчьа лучи СССР Министрийн Совечерча Центральни статистически управление хаьна тІа.

1964 шера хьалхьяьа кварталехь пийлгІма пІс процент дукхаЗа хиннай промышленни продукци. ДукхаЗа чаггьмыкхар 1965 шера 1-ча кварталехь пийлгІма дукхаЗа ялхьхай: электроэнергия — 10 миллион киловатт-сахьат, нефтаьхта — 4 миллион тонн, газ — 4,4 миллиард кубометр, кІор — 6,3 миллион тонн, чов — 1 миллион тонн гаррта, болат — 1,4 миллион тонн, кІчча прокат — 1 миллион тонн, ашка руда — 1,5 миллион тонн, болатта турбаш — 12,5 миллион метр, е 220 эзар тонн, минеральни удобреци — 1,5 миллион тонн, серийн кислота — 238 эзар тонн, легковой мокшаллин — 4,02 эзар, грузовой мокшаллин — 12,7 эзар, ломи ойна ашка, цемент — 1,7 миллион тонн, шІаьнгІийна хьаьлаьстен — 1,5 миллион кубометр.

Хьалха эзна тоьаьрна дукхаЗа ялхьхай: кІІаьнан хьаьрешн — 28 миллион квадратни метр, телевизоранш — 104 эзар, барахьхьи лутта машинаш — 119 эзар, холодильникаш — 84 эзар, мебель — 16 миллион сом ашка, дуда — 116 эзар тонн, чаьхьий — 309 эзар тонн, бензаьлхьта — 59 эзар тонн шІаьчча мурех хьо продукци — 545 эзар тонн, гаьвгарий дагеш—22 эзар тонн, кондитерски товарарш — 41 эзар тонн, консервеш — 108 миллион банка. Дукхаьлга хьахийнаьле а, хьоаьгІа ца еш йисей хоолаьлхьийнаьн, радиопрерийнаьлаьн, тезаьзаьрийн, мебель хьаьрга кварталехь план.

Соатта тах хиннА химичийна пийлгІма кхаьсьетна оьсарле 5 процент совгІа лаьхьхиннай.

ЦСУ хоаьна тІа боаьх, промышленность бІаьрча хьалийаьна план тоьаьрна кхаьчаьнъяьл болхлашца а, тоьаьрна дукха предприятеш е хІаьнг а ларда ваьлаьнаьнъ производственни мощносташ характерна ц1ушъ ялаьа лелаьнен, продукци ярахецера кхаьсьетна оьсарле лаьхьхиннА ялхьхой тоьаьрна ца ваьнна хьаьжжа пийлгІма ялхьхой продукце лиьла хьаьжжа тайнарна лаьхьаьтен.

* * *

Ворийчен совгІан республиканнан совнаркомашца пІаьчаьнгІийна валюн продукци ярахецера а хьаьчча пІаьй дукхаЗа ларда хозяйственнан тайнаш ярахецера а кхаьрезаьнна пІаьй.

СТАСС.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

Солхан, 23 марта Грозне партийн центрера ЦІагіа КПСС Нохч-Гіалгіай обкома VII пленум ялар. «Республикеран хозхьаьнчарна партийн организацийн болх кхиаттаьна ю тоьаьрна де дехарашца» ялаьча доклад йар аьнаьчуьнг КПСС обкома хьаьлаьчча секретаран Ф. Е. Титова.

Докладе кхоьаьн прениех кхаьмалаьн дар: КПСС Заводской районна секретаран вон. ЛЯПИНАС, КПСС Шаьлаь районна секретаран вон. ОСМАЕВА, Урус-Мартана районерчи «Красноармейский» совхозе партийн организацие секретаран вон. МАЛЬСОНА, Сунженски районерчи «Победа» колхозе председателан вон. ЕМЕЛЬЯНОВА, КПСС Наьсаран районна секретаран вон. ДОЛОЕВА, КПСС обкома секретаран вон. ДОРОХОВА, Грозненски районерчи «Советская Россия» ялаьча колхоза председателе вон. АДСАЛАМОВА, КПСС Грозненски горкома секретаран вон. ЛАТЫШЕВА, ВЛКСМ Нохч-Гіалгіай обкома секретаран вон. ГОЛЫГИНА, КПСС МаьлІаьйчи горкома секретаран вон. САНЬКОС, метта, историе, литературе Іалаьнгечаьнна институтан директоре вон. САЛАМОВА, КПСС обкома кхаьлаьча ваьгье бечча балхха отдела заведующе вон. МЕЖДОВАЬС, «Стеклогрозмебель» ППУ партийна организацийн секретаре вон. ЕВТЮКОВА.

Дийцаьчча докладе лаьцна сецаьнг бер ваьнгуьйе.

Пленумна балхха бола отчет тІаьаьгІечча пособер тІе хургьа.

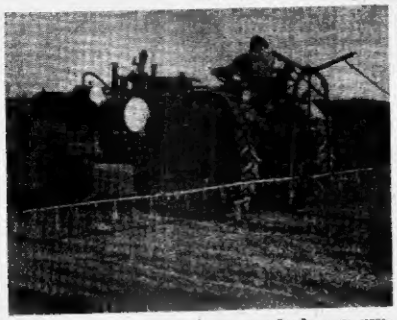

КПСС ЦК мартовски Пленумна ветеринеца дегаш гІоьаьлаьл юртбоьлхьма кхаьлаьгахьлой. Семилетка ялхьлаьгІа шера дерриг ялаташ дика хьаьжжаьле лерзІ цар.

Урус-Мартана районе юртбоьлхьма производственни управление «Красноармейский» ялаьча совхозе цІьоьлаьгІа отделение химически веществашца» оьсаьр доклаьнен ю.

Сурта тІе: трактористе Наьтаев Шарип.

Н. Новицынан сурт.

ХОЗА А ЦІЕНА А ХИЛИЙТА 'ВАЙ ГОРОДАШИ ЮРТАШИ

Гаргахьоачаш лаьтт дооа цІей—Цьоьлаьгіа пай. Ц1у ненна дикаьа совгІаташца пахьа баьа кийчлуш ба Нохч-Гіалгіайчен кхаьлаьгахой. КПСС Центральни Комитета Тіахььехамаша кхы а айдиьа цар творчеьни хьаьнар. Мах сийна кхаьлгаьна пахьг эттача промышленни предприятей болхлоша, юрта боьлхма кхаьлгаьнгоьна зор гІоьдоьх цоьй толаьаьнца.

БІаьстІий... Ший дукхар хийцаьл сомалаьнгча Іалаьмо, эзна тоьа кийчьеьнна лаьтт гаьвалл, ніейкъел лаьтт городийн юртийн улицаьн. Хоза, ціена мел дар чуоаьл ду цкхьа дешо — бІаьстенна.

Республика етолина, вай юрташ, болхлой поселкаш, станицаш тоьаьра, ун хозаГіа хилийтара Іалаьмате дукха баьлаьн дааь вайнгча тух тІехІьаьрча перашка.

Цкхьаьнна, шоаш баьа мотте: кхы а хозаГіа, ціенаГіа хилийта зоь Нохч-Гіалгіайчен кхаьлгаьнгоьна. Ужк ціена ду лаьхьа дукха болх баьб Грозный ціенъяра а ма тоьара а дела месачиг Іаьдоалаьчча Заводской районе баьхача пахь. ерригача общественността ціенъяра ціенъяьлаьнгоьна. Ужк ціена ду хозаГіа хилийтара ціенъяьлаьнгоьна. ХІаьа ешбеина улицаьн, предприятей ломаьн, пехаьн, установкаьн ціенъяьш, шиа лерттІа лостаьн беш ба районна кхаьлгаьнгоьна, гаьвалла кІор тех, варна гомаьхьара лаьтта оьхк, кердарааш ціайеГі.

Заводской районна общественность Іаьдоалаьн ю баьшка-дика ГІулаьх массаьгахьа шерра хьаьлаьцаьн. Цкхьаьнгіа апреле деен ерригача районашка Іаьккхийаьлаьнна городашен юрташен ціенъяра а тоьара а дела месачиг дикаьа. Массаьгахьа, улицаьн, заводийн, фабрикийн ломаьн ціендара, кердарааш ціайеГіарра дуккхаьнна субботникашца воскресникашца хьаьл Ленинскин районе. Хьаьстте дика болх беш я Н. В. Ужаков керте лаьтта улицин комитет. Ехо біаь саг оарцІаьвьхьаьвар ду комитетс Казанский, Красноармейский, кхыйола а улицашца ціенъяра, цига гаьвалл ціайеГіара. Иштта дукха баьлаьн дааь Е. И. Вильяменска керте лаьттача улицин комитете а, кхы улицаьнгаьн а.

Нахьа баьг тоьара, юрташ хоза а ціена а хилийтара доаттІаьн йоьа терке ю Грозненски районе а. Ніадахча шера районе ДаьгІай тІехьаьн ю ерригача совгІа га, тІалаг тІехьаьн яьх тІий. Бахача баьа значчуна цоьй юрт лостаьн болх хилийтара хьаьстта дика хьаьж Первомайскин юрта Совет. Цкхьаьнгіа ма ціерачча колхоза сравнени.

Цкхьаьнгіа, массаьнгахьа месячнин дерриГіа чаьхдаьккхара, юрташ, болхлой поселкаш, станицаш ціенъяра а хозаГіа хилийтара а тайра терке ю, юртий Советгіа а. Ц1у тайнара хьаьаьш аьа партийнин, советски организацийн а, производственни предприятей кхаьлгаьна ю доп тесса литача. Массаьнгахьа саьнна пІьоьлаьГіа апреле деен месячнин ДаьгІайчаьнна Наьсаран районе а. Кхаьлгаьнгой депутатий районна Совет. Исполнительни комитета заседане дока сотаьн гІаьнйаьл. Дукхаьлга Наьсарей-Вокзале 38 эзар га ДаьгІоьа, улицаьн, предприятей, организацийн, учреждеьнгой кошнан ціенъя лаьхьІаьл. Бахьаьл, ХІаьвадаьна хьа хайра ХІаьна лаьхьаьн ухьаьра. Ніеха а дукхаьнна юртий улицаьн, ДаьгІаьна гаьвалла саг доаа дика, парна хаьнаьлаьн гІулаьх дан.

Ц1у тайнара иштаьгаьн вийсаьу кхычаьхьа а. Масала, Іаьлаьмате біеха, ихьаьнна лостаьн боаьаьн да Ставропрьмсловски районера автомашинашта техникийн гІулаьх деча станца коЗ, города кхыйола предприятеш, учреждеьнш, организацеьш.

Вай городаьш, юрташ, болхлой поселкаш, промышленни предприятеш йІаьр хьаьстаьн ціена а хоза а хилийтара пахьа саьна болхо е еза варгийнин, профсоюзаьн, комсомольски организацийнна, мотте ГІаьрча Советана, предприятей, организацийн, учреждеьнгой кхаьгалгоьна. Уж баьлаьн дика хьаьжаьре даьхьа дика дела комсомольшца, кагирхоьна. Іаьлаьмате дика ГІулаьх да № 1 йолча школа дешархоьна ДІадолаьдаьр. Лермонтова ціерачча кІвера шефство лелаьр цар, хІаьта Чехова ціерачча парка шефство лелаьм нефтяной института студентаьна. Комсомольшца, кагирхоьна, дешархоьна ду тайнара шефство лелае мегарьга ціерачча улицашта, кварталашта.

Дукха новкъостаьн да Виш я мотте ГІаьрча Советий депутатий а. Шоаш баьхача, болх беча ціена а хоза а хилийтара дика ГІулаьх ГІаьрчаьнна ваьа цар, ягара хьаьлаьн шоаьнгара хьоьлаьн а луш. Городий, юртий улицаьн ціена хилийтара дукхаГіа дикаьа дика баьхача ваьхьаьн ГІулаьх. Цкхьаьнгіа ма ціерачча болх ба беза, парна массаьнна ДІадайте деча месачиг ДІаьхийнаьнна.

Цкхьаьнна саг хургьаьн шийн улицаьн, хьаьрна, ше болх бу цоьй, предприятеш, организацийн ціена а хоза а хилийта дика да хетаьн. Иштта мотте ге арахьаьна саьнна а баьхача ціена а хилийта кхаьлгаьна а болх боаГіа. Ніаьх біаьстенна ціей—Цьоьлаьгіа пайдаьр ціена а хилийтара дукха за да ваьчча хьаьа массе предприятешца, юрташца-районашца субботникашца воскресникашца да доаа.

Ц1ушъ ялаьа ціена а хоза а хилийтара доаттІаьн йоьа ерригача районашка ДІаьккхийаьлаьнна городашен юрташен ціенъяра а ціена а хоза а хилийтара ДІаьккхийаьлаьнна ГІулаьх

1965 ШЕРА 1 МАЙНА ДОЛА КПСС ЦК ТІАХЬЕХАМАШ

(Ристедоалар Долаларр 1-ча оагіо тіа).

къовсам лоаттабеча Бирма, Камбоджа, Лаоса, Непала, Цейлона халкъашка!

35. Діайха моаршал да афгански хьалъагаі! Чіоагі а лулда, дегіа е ухалда Советски Союзан Афганистаран юкъера доттагіален дикача лоаллахойн гіулакхан!

36. Діайха моаршал да колониализм Шенъян діавиккхарг шоай лоіам чіоагі-барг духьа къовсам лоаттабеш болча Германе Федеративи Республика хьахьегамхошкен дерригача прогрессивни низашкем!

49. Вежарий моаршал да фашистски режимашти дуьхьала, демократически партіатоиаш баьхьа долаш къоначчалца къовсам лоаттабеш болча Испанен Португалеи халкъашка!

50. Дахьхьала хилда Советски Союзен Австрен халкъашта юкъера доттагіаш барт-цхьоагіон!

51. Діайха моаршал да фински халкъаі! Чіоагі а лулда, дегіа а ухалда Советски Союзен Финляндски Республикан халкъашта юкъера доттагіала, дикача лоаллахой гіулакхан!

52. Дегіа а ухалда, чіоагі а лулда советски халкъан Дане, Неланде, Норвеге, Швеце халкъаштен юкъера доттагіала гіулакхан!

53. Діайха моаршал да ший мохк бізза лоіам тіа баьккар духьа, американски тіема базашта дуьхьала къовсам лоаттабеш болча японски халкъаі!

54. Дахьхьала хилда машар бесаш Болда Советски Союз ленински арахьара политикеи!

55. Халкъий дегашка даим дахьхьала тхьо шу хьалхагіа термиеки фашизм эна а ян сийлахь-йоккха котаро баьккаеча советски тіемахой, партизаний, болхлой, колхозхой, интеллигенце турпалерга гіулакхх!

Цідкхха сийле ма йойна вай Дахьен партіатон лоіамн баьхьан долаш лоаттабьча къовсаме лийача турпалий!

56. Дахьхьала хилда сийле ыхьха майра Советски Гервашцара Низаме!

57. Советски тіемахой! Ешн а лелаг, сон а яха воински традицеш, керда котлоиаш яхь тіемен политически кийчо еча, фелаг йоаш а моллагіа агрессор вохаве массаза а кийча а хила!

58. Чіоагі а лулда, тоі а лулда болхлой классен колхозни ахархойн союз — дерригача халкъа юкъарча социалистически паччахьалкеи йохарййоца лард!

59. Дахьхьала а хийца, чіоагі а лулда СССР-а халкъий йохарййоца цхьоагіон вежарашхе дола доттагіаш!

60. Советски Союза къахьегамхой! Дерригача низаш материально-техникеи база хьаара!

61. Советски Союза къахьегамхой! Шерагіа йоаржаг дерригача халкъа социалистически яхь! Хаиал хьаьхьа кхочаттьерга вай семилгіта тіехьхьарча шера план!

62. Сийле хийла коммунистически къахьегама коллективийн ударникийн, производствен хьалха латтарий а новаторий а!

63. Советски Союза къахьегамхой! Мамогта чіоагіве социалистически доалахье — вай Дахьен низен халкъа вахар діахо тоадаларен лард!

64. Советски Союза къахьегамхой! Тіагіертта лаккъе къахьегама оварлет! Къовсам лоаттабе продукце дикал тоаран из яхкхарга діабода мах лохбарн духьа!

65. Промышленноста, гіишлоний, транспорта болхлой! Чаккъаха специализаци, комплексни механизаци, автоматизаци, производствена юкъенхьаьхьа Інлмаиа, техникана; хьалха латтача опыта карагіадьиначаш! Пойда бизгаріа эца производственни мощностеі!

66. Советски Союза къахьегамхой! Паччахьалкеи рузкъа мамогта кхомбеш діаяййта гіертаі Къовсам лоаттабе доал доацан, сонгаріа, хьурмат доацан леладеча гіулакхаца!

67. Промышленноста, юрта бохьаме, гіишлоний, транспорта болхлой! Къойсам лоаттабе капитальни вложенеех кхетамцен кхомашен пайда эпар духьа, хьалъеи латта гіишлон сихгіа болх ба йеаллийтар духьа!

68. Советски металлургаш горнякаш! Духхагіа даха руда, чоп, болат, прокат, турбаш, бесаш долеи паттахьа мара да нийсъин металлаш.

69. Советски энергетикаш! Электростанцеш электростаншн хьалъераш а йІаматгіьехьараш а! Энергетика сихгіа дегіаьхьаргіа Іалашде, энергосистемах хьалъяреи царна эксплуатаци яргеи дІабода мах лохбе!

70. Машиностроьеен приборостроьеен болхлой! Тіагіертта къовсам лоаттабе технически прогресс бахьий долаш, хьалха боахам кердагіча машинашцен приборашцен Іалашбар духьа!

71. Межрайттан газовий промышленноста болхлой! Духхагіа даха межрайттен газаі! Сихгіа карарделе межрайттен газан драдаш моттигаш!

72. Советски Союза къахьегамхой! Къовсам лоаттабе химически промышленноста сихгіа дегіайоаллер духьа!

73. Химически промышленноста болхлой! Къовсам лоаттабе юрта боахам діахо айбара хьаштан хьоначандаре минеральни удобренеш діайийна йІаматгіа лораш химически средствашца духхагіа яхар а цар дикал лаккъар а духьа!

74. Автотракторни юртбоахама машиностроьеен предприятей болхлой! Мамогта йІаматгіехьдикхха тракторашн, автомобилашн, комбайнашн, кхийола юртбоахама машинайн духхагіа хьаьлеен цар дикал тиллгіна!

75. Советски геологаш! Сихгіа гучадаха вай Дахьен лаьттан чеканашца Іалаьмате духха рузкъашн!

76. Кіора промышленноста болхлой! Духхагіа баха кіора, лохбе из бакхкарга діабода мах! Пойда дикаріа эца горни техникеи!

77. Советски гіишлонхой! Лаккъгіа хилийта гіишлон балхий темпашн дикал! Сихгіа хьалийй яха городашкера а юрташкера а производственни, чуйеча цІенай, культурно-бытовой объекташ!

78. Гіишлой материалий промышленноста болхлой! Духхагіа хьаье гіишлой материалашн, изделеш, конструкцеш, лаккъе цар дикал!

79. Хьун, хьу чаккхоьхача, хьалха промышленноста болхлой! Мехка духхагіа лургьй вай хьу, мебель, цІелхьоза, дикаріа дола кхьхаг!

80. Ейгачеи кхачаеи промышленноста болхлой! Духхагіа хьаье товаранш кхчаеи продукташ, тоае цар ассортимент, лаккъе дикал!

81. Чкъаьрий промышленноста болхлой! Духхагіа даха чкъаьрий, тоае чкъаьрий продуктай дикал, лохбе уж кийчьерга діабода мах!

82. Транспорта болхлой! Хіанзарче техникеи средствашца кийчье транспорт! Лоаттье мухьаш діаяхоачадера

83. Бувзама болхлой! Дегіа а хьувза, эргайбоахаш тоа а е бувзама средствашн! Тоаде наха деи дола гіулакх!

84. Советски Союза къахьегамхой! Колхозийн союзхойн экономика дегіайоаллер — ерригача партіе, дерригача халкъа гіулакх! Тіагіертта къовсам лоаттабе КПСС ЦК мартовски юрта боахам діахо дегіабоалабара саготта чаккхаха лаьрхіа гіулакхан кхоначаьдар духьа!

85. Колхозхой, союзхой болхлой, юрта боахамга специалисташ! Лаккъе лаьтта леладаре культура, тіагіертта производственна опытан карагіадьиначаш!

86. Колхозхойн союзхой болхлой! Лаккъе къахьегама оварле, хьаданза чаккхаьа материальни безам тіабахийтарах йойа ленински принцип! Хіара колхозон союзхоан рентабельно болх бергбоа гіулакх йІаматгіехьдакхха!

87. Юртбоахама къахьегамхой! Шерагіа йоаржаг бІаьстан юкъе діайо хіамаш дика діайийна яхар духьа лелаю яхь! Къовсам лоаттабе юртбоахама культурай хьувжамашн соадахар а хьайбай продуктиность лаккъер а духьа!

88. Юртбоахама болхлой! Юртбоахама культурай хьувжам лаккбара пайда дикаріа эца органически минеральни удобренеех!

89. Колхозхойн союзхой болхлой! Мамогта дегіаьхьаьла общественни хьайбай боахан! Лаккбе доаккъра культурай хьувжам, пайда дикаріа эца баьцай аренеш даьгіенехи!

90. Колхозникашн колхозницашн! Мамогта чіоагіве общественни боахам! Даьхьа дикаріа лаца юртбоахама артела гіулакхашта доал деча!

91. Колхозхойн союзхойн механизаторашн! Къовсам лоаттабе юртбоахама производство айбар духьа! Дика іомае, пайда дикаріа эца лорве техникеи!

92. Юртбоахама Іилма болхлой! Керда хіамаш гучадоахам а карагідуьлам а йІаьхий е практика, айхха бувзам лоаттабе колхозашцен союзашцен! Шоай-кара доаргіа даькъа лаца юрта боахама производство дегіайоаллеча!

93. Торговле, общественни кхачан, коммунально-бытовои болхлой! Къовсам лоаттабе баьхьа наьха гіулакх дера культура лаьхьа хилийтар духьа!

94. Советски учреждеией болхлой! Тоаде наха юкъера организаторашн кхетамен болх! Овлагіа гіолла діаяйха бюрократизм, къахьегамхошта эвараяш цар діадехаранн дикаріа теркладе!

95. Іилмаи лаккерча дешара заведенейн болхлой! Къовсам лоаттабе Іилма діахо тоадар духьа, технически прогресс баьхьан долаш! Коммунизма заман чуьхьхьа хьаьхьа долаш бола специалисташ кийчье!

Сийле хийла хьаьхьа латтача советски Іилма!

96. Сийле хийла коснически арс нарерзеча керда горизонташ хьайийлача, дунен тіа эгтара хьаьхьа саг кема чура космосе аравалгіа Іалашдьеча советски Іилмахой, конструкторий, инженерий, техникий, болхлой!

Сийле хийла майрача советски космонавтий!

97. Литературан искусствен деятелаш! Къовсам лоаттабе произведенеш партеиа хьалхьаьи доаллаш, иеа а художественни гоиза а лаккъа долаш хилийтар духьа!

Кьаьгагіа гойта коммунизм хьалъерий гурпалерча гіулакхий сийлен хоаьлаш, пих гіиутта а бе, тіехьа а баьхьа коммунистически идеалаш котьхьар духьа! Лоаттабеча къовсама!

98. Кена йоазон, радио, телевидение, издательствай, культурно-просветительни учреждеией болхлой! Дикаріа новкъостьа де партеиа хьахьегамхой марксизма-ленинизма, советски патриотизма, пролетарски интернационализма уйлаца хьалихебара!

99. Халкъа дешара болхлой! Дикаріа хьеха бершта дешар, уйлаиен низаш чіоагіа болаш хьалихебе уж, тіехьуш йоагіа тіехьа хьаьхьегам духха безаш, коллективизм йоаллаш, коммунизма гіулакха мутіаьха болаш хилийтара хьсам тела!

100. Медицинский болхлой! Тоаде бахьа наха ду гіулакх! Практикана юкъеиахьа медицинский Іилмана керда карагіадьиначаш! Советски саго унахьіеш лорзер духьа къовсам лоаттабе!

101. Дахьхьала хилда вай халкъий юкъера социалистически паччахьалкхе! Дегіа а ухийла, чіоагі а лулда советски социалистически демократи, паччахьалкхен гіулакхашта доал деча лаьхьулуга берригача къахьегамхой хьинар!

102. Дахьхьала хийла советски профа союзан — коммунизма школа!

103. Дахьхьала хилда советски халкхан — коммунистически общество хьинара хьалъераш!

Сийле хийла хьаьлсага-ньна, бераш хьедечун, йІаьд да луш цІагіа а проиаводство а къахьегачун!

104. Дахьхьала хийла Ленински комсомол — Коммунистически парте тешаме гіоиче а резерв а!

105. Кагий наьхи меккарийй! Тіагіертта знанеш Іойаве, коммунистически хьасаиг болх бе а даьхь а Іомале! Шоай къовнизаин хьинари діадахийта коммунизм хьалъера сийлахь-доькхача гіулакхгіа!

Дахьхьала хилда сий дола советски кагирхой!

106. Пионераш дешархой! Дика мишалаш, къахьегам духха безаш а лоарх-хіаш а хила! Ленинн гіулаьх баьхьан лаш, коммунизм баьхьан долаш хьинарг къовсам лоаттабераш хила кийчье!

107. Коммунисташ комсомольцаш! СССР-е коммунизм хьалъер духьа лоаттабеча къовсаме хьаьхьа латташ хила!

108. Сийле хийла сийлахь-доькхача советски халкъа—коммунизм хьалъеи доаллачун, латташ тіа машар оттабарн берригача ньхьх ираз хилийтарн духьа къов нахчиица къовсаи лоаттабечун!

109. Дахьхьала хилда партеи халкъан сийлахь-доькхха доахрдгоаца цаІаІ!

110. Дахьхьала хийла Советски Социалистически Республикай Союз!

111. Дахьхьала хийла вай хьамсара Советски правительство!

112. Дахьхьала хийла Ленина хьаьхьсий дола Советски Союза Коммунистически парти!

113. Дахьхьала хийла лаьттан тіа дерригача халкъай Машар, Къахьегам, Партіагто, Нийсхо, Вошал, Ираз чіоагіедеш йола коммунизм!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

Майна хьалхара къахьегама ваьтта лина діаьхьоі хилда предприятеи а вай республике. Цаьрга № 7 йола Грозненски контаьлин управлене пов. Балкова дуьхьалду слесарий бригада (ахьтіьаьрга сурт тіа). Химкомбинатан нефтечеловодан пхьаьла металлоконструкцеш кийчьеи а ен бригада. Март бетта пина 112 процент кхочаньхьай. Тхьо бетта плана а пинта кхочаньхьи хьайоагіа из.

Гуманитарийн медицинский институтехьа оча заьвзаьлаьнгіа тіехьхочаньхьай кхаьрдаш ваьнна. Вай сийна тхьо бетта плана ваьлле а хьайта кхочаньхье дерзі цІ. Кьаьстта ваьхьа къахьегам 64 процессиоцнаш Голубинкина Надеждеи Матвеевко Тамарен (ардехьарча сурт тіа).

Н. Набиуллинан Д. Василийнан сурташ.

ОБЩЕСТВЕННИ ХЬИСАПЕ

Вай шеран коммунизмн шерра хьалъеча хина халкъа бохьхинан къахьегамошта коммунистически кхетам лучен лен дола партийн кунгал тоадар, пхи фермерн эргаш дикал дагдоацан да чіоагіа доараламе партийн аппарата баьхьа кхъе шерра общественнаеч эсар. Цуьхьа тха вайкомо пе хіара денна бесе организаторан а баьхьа чіоагіа пайда эп общественни активах. Уй ба йогара хьалха парте райкома кадрашта тешаме кхемаш, резюмений кийсче чаьнат. Царех дуьхьаьгаріий хьакхар даьхьа доаіі тайп-тайнара общественно-политически балхан деча, пленумашка кийчо еча, бере дуьхьа дешан кийду, цар решенеш чаьхьхьара новкъостьа ду.

Райкомс общественни хьисапе болх бен а тоьхьта кхъе 125 саг а кийнн йола вай отдел, сектор, комиссе, совет. Кьаьстта хьаьхьа болх бу шерте діаьхьчеа кийхьа дешаьхьа хьоначен коммунистий нерсональни дешан тоьхьаьчен комиссе. Пийнта сайн тах комиссеш шерте лаьтта партийнн бохьно хинна, хіара пенсионер воза, хьалха коммунист Бондаренко Андрей Гаврилович. Хіара бетта пионер-хьоза, балха та кийнтта тіехьаьгіа, заседаний а ковнсе. Бохь дикаріа йІаьйІахьхьхьара комиссе чіеннатта кийхьайнарг партийн организацин діаьхьаьлаьлаьгіа. Парте пІонгіа сайта е шерстаьнаьнн доп райкомс дуьхьалела вергіа техи, Нагайка сайна ешаьн хуьле комиссе чіеннат. Царех дуьхьаьгаріий хьакхар даьхьа доаіі тайп-тайнара общественно-политически балхан деча, пленумашка кийчо еча, бере дуьхьа дешан кийду, цар решенеш чаьхьхьара новкъостьа ду.

Райкомс общественни хьисапе болх бен а тоьхьта кхъе 125 саг а кийнн йола вай отдел, сектор, комиссе, совет. Кьаьстта хьаьхьа болх бу шерте діаьхьчеа кийхьа дешаьхьа хьоначен коммунистий нерсональни дешан тоьхьаьчен комиссе. Пийнта сайн тах комиссеш шерте лаьтта партийнн бохьно хинна, хіара пенсионер воза, хьалха коммунист Бондаренко Андрей Гаврилович. Хіара бетта пионер-хьоза, балха та кийнтта тіехьаьгіа, заседаний а ковнсе. Бохь дикаріа йІаьйІахьхьхьара комиссе чіеннатта кийхьайнарг партийн организацин діаьхьаьлаьлаьгіа. Парте пІонгіа сайта е шерстаьнаьнн доп райкомс дуьхьалела вергіа техи, Нагайка сайна ешаьн хуьле комиссе чіеннат. Царех дуьхьаьгаріий хьакхар даьхьа доаіі тайп-тайнара общественно-политически балхан деча, пленумашка кийчо еча, бере дуьхьа дешан кийду, цар решенеш чаьхьхьара новкъостьа ду.

Райкомс общественни хьисапе болх бен а тоьхьта кхъе 125 саг а кийнн йола вай отдел, сектор, комиссе, совет. Кьаьстта хьаьхьа болх

Дуьхьаьгаріий хьаьхьа заседаний хьаьхьа комиссе болх. Масала, комиссе діаьхьаьлаьлаьгіа КПСС райкомо дийнар КПСС мутіаьрга дегіа кийнта доаріа Нахч-Іилгіий хьаьхьаьгіа, «Грозненефтегаз» ахьча управленеш чеггіаьлаьгіа цеха механикаьрча парттийн организацешца кьонача комунисташтца ешаьн кийнта ду а. Комиссе чіеннаьн ян. Дорешенеш, Ничуч, Клименко, Баскова, Лесниченко ду организацешца а баьхьа парте мутіаьрга дегіа кийнта доаріа хьежар, ешаьнаьгіа партийнаьгіа секретарийна дьаьгіаьн ду.

Йоаьхьа ешаьг Іоаьйй Іилмаи атомна Совето (совета председатель ВНИИАнефтегаз фиалмаа конструктор Н. В. Куреснев). Балхча ешаьн ешаьг Іилмаи атомна, программаца ешаьн дуьхьа болх бу Совето. Н. Куреснев шерахьа ешаьгіа Цаьгіа хьайийнаьгіа ешаьн республике дикаьгіаьрг доаріа ешаьнаьгіа кьонача Іилмаьгіа Іилмаи атомна кабинет. Культура хьаьхьа университета ешаьнаьгіа факультета лаьттаьгіаьгіа заьнгіеш діаьхьа лаьйнете. Ала ешаьн ешаьнаьгіа общественни хьисапе болх бен ешаьнаьгіа культурен университеташ хилар. Цаьгіа лаьттаьгіаьн 300 гарта саг ва. Культура университете болх бен а яхь факультет — технически прогресса, музыкальни, Іилмаи атомна.

Чіоагіа черзо а парте райкомо балхха университетий баьхьа. Лейнен ешаьнаьгіа дикаьгіа бола секторан-общественникаш. Масала, № 46 йола школа школа бинеш хьежаьгіа йола ешаьн. Болдий, ешаьнаьгіа директорен ешаьн. Хомонский. Ведежна, Шувалова, Токарева, ешаьнаьгіа ешаьн.

Чіоагіа дегіаьлаьгіа Октябрьски къахьегамхой депутатий райсовета общественни хьисапе болх бедга. Исполнеш Іилмаи а ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа отдел: халкъа образованеш, торговле, культура, къахьегамошта бытовой сервисеш дара.

Бомнаьгіа найдаьгіа болх бен а ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа образованеш отдел. Цунна ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа. Отделене болх бен ва 15 саг — тіа берриттаьгіа а хьежаьгіа ба. Хіара ешаьнаьгіа болх бу отдело. Тайпайнаьгіа ешаьнаьгіа хьаьгіа бола отделе ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа, берий бесаьнаьгіа, ешаьнаьгіа Іилмаьгіа, ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа, ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа. Бохьхьа теркаьгіа ешаьнаьгіа ешаьнаьгіа ешаьн

ДОКУМЕНТАША ДУВЦ

Ленин! Миллионым болча лаш доклад дуй бала из ціп. Ленин ціераш сыйрав ялаше — революцыя бірынна ялыеш дыалл советий лаҳь.

Сыйлаҳь-вокзала бальча ніи ёш а Нолч-Гіалгійчен къыхъсаннинте в. Гриндійскет тіоле. Ленин а ялыеш боялан ялыеш-тотойтойен кичаҳ а ворвіна В. И. Ленина мяг бах вырсоннадыр ялыеш ялыеш-дыл лай республика ялыеш-ла. Владимир Ильича Ульяноа ціаделле гіулаяк ялыеш-чаҳ ялыеш-ла ялыеш Нолч-Гіалгій ч ялыеш Г. Н. Орджоникидзе, С. М. Киров, М. И. Калинин, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, ялыеш ялыеш-ла ялыеш-ла ялыеш-ла

Ленински преме лауреаташ

А. Н. КОЛМОГОРОВ— академик.

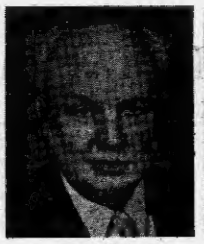

Ю. А. ЗАВАДСКИЙ— режиссер.

С. С. СМИРНОВ— писатель.

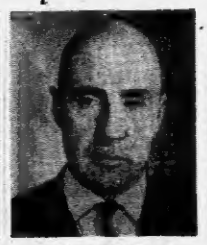

Ю. А. МИТРОПОЛЬСКИЙ— академик.

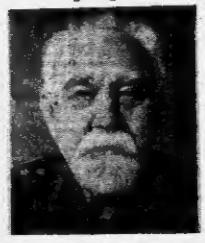

Е. Н. ПАВЛОВСКИЙ— академик.

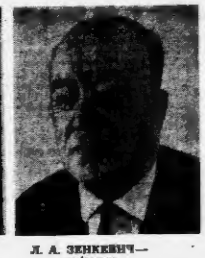

Л. А. ЗЕНКЕВИЧ— профессор.

П. Г. КОРНЕВ— профессор.

Советски лорий деналера ГІулакхаш

**Дунях ла йоацаш Туле, Приоски надителстве пена тоях ирасьлар М. Мартынович А. Эвентов ядаь «Подольски госпиталь» яха книнна. Документальни повести ихьлъ ялъь Советски Союз Маршала Иван Христофорович Багряняна денькьалле я. Це белгалдаяиг, советски халъь гитлеровски Германеца бальчя Сяйлахбонкъча Дай-нехча тіема партиавеча подпольщикеш ядаьлъ дулькъача книжкаиїа юкьь воеини лорех ялъь произведениї, халъете я, гетгара ніеллъя халъар «Ніьлта я, — яду маршала, — ноаіка хада хаваш тіаатгача ньдаяна мотшаш» хиннай чоннеш ньсайтіи ньсеранин «Ніьлгробхаш бола ай воеини медикаш а плен ньйсдуцин советски саге хиле доаттіаш долча деньлаях уж цига бальаша болдиш. Валярах болча ихерамаь ГІоеГІаГІа хиннад дер деганка бальча воинсеш дуннал лорий декъарар уж тешане хиладр».

Ихле нена тох «Подольски госпиталь» книча повеста авторех цьяяне А. Эвентова фашистиана дІальацача городе ньйсьвенача шессеки советски медикаш ялъь статьь.

1941 шера октябрь бетта ялъьлаРча деноцца ше ІоаГІіача тайнаРа Орел ялача городе чутхлар фашистий мотомеханизированни корпус. Госпиталашта эвакуаци е експар советски командование. Чоннай ая болча нахана дьяна электропанни городе Бесар Іальнаше бенкча медицински персонал — зораки, фельдшераш, санитараш, медицински сестраш. Уж-я, балъдар ьлача, ІІалачъь йіни йолаш, шюй барашта тІаваача йіни йолаш бар. ИхьбаЧаша доаралой а бита ІІаваХаР — из лорех салтечуни деннар ихочаш ца дара ньйсса дар. Ихе сонца лаьр ХІар медикаш. Ихьа ло ньтта ньйсьвена долаш, ньр фронтовой окоп уьхьаа я, ньйсьстіа ньаш бочча ихьа юкьь.

Фашистана госпитальашкара ваннайсар доаралой. Йьсача сатийнача города ньйсьв ГІолла областной больницаьлъа бІьхъчча мутІаРаГІа Йоаеелар неоЖежин. Доаралой діяхулъаш баз лоаш, медицински сестраш, санитараш санитаРашш, городе бала пах. Іцин, больницеь, масеях лорин мелсёстраш ГІуДаях деш бар цига юхьйса ламаташ бола говорера нахи колхозлой. Кхы ма ньра тхов нІийлен ньйсьстаЧаш хиле мотшг ньар доаралоштА. Фашисташ ТІаХаЧаЧелы дьяЧ хІама хийцаь ДаХХаР дуХьа сухал бе безаш дар. Эгара ХьаХа «ІІашаГІьбе» бехгар доаралойн ламаташ баРашш, хІьЧа эшараш ЧоЧча ЛаЧара нетоин хуЧца е кІаХХаХар діа а ЛьаХьаа ЧеРхаЧар оттаде лелар.

ІХьа ДеЧаа санна ІІашаГІьмІра госпиталеш больницаш персоналаш. Цар ЧуР биЧб шюй ДеХХар ІІаЧаХХаХХаХ, ньаьа. ІХьаЧне ДеРДеХХе ньар ЗаРбан КеРЧаЧа УРеЖеНеш «ЭРсий больницаь» ялаь ІІІІ ЧиЧаа ньаьа. Из ЛеГьаЧаь ІІІІ а ЛеЧдеш бола бора ДІаЛаньяча Орел ялача городе Советски Эсхара подпольи госпиталь.

ЦуН КеРТТеЧа ЗоР ЗаР МаССаЗа РаЬьа а ВоЛаш ХеРЖа ВоеНИН ЗаЖИН ЭТТаРа ЛаХХаГІа Болаш ШаЗ Волисмин Александровичь Смирнов. Из ЛаЖИН ТоЖаЖ ЧуХа ЖаЖар ЛьаЬ САГ ЗаР ЖЗ. 1917 ШЕРА ВоеНИН ЗоР ЧИНа Смирнов, ШЕКО ЙоацаН, РеволюционЧаЖа ЗаЖЖар, ГРаЖДаНСКИЙ ТІЕМ ТІЕ ЗаЖЖа ЛаЛЖар, Петроград КонтРеволюционни ПоЧчиЖах ЛоРаеН ХиЛаР, Вервн Ковин ЗЭхара ВІуЖаЖта ЮкьЬ ЖЖаЖЖа ЛаЖаН ХиЛаР. МаЬрца ЖиЛаР ХЬаЛЖеН ХиННаЧа ШерЖЖа СТІеЖЖеН ЛоЖЖаЖЖа ГІуЛаЖЖе ЖаР ЖаЛЬаЖа ЗЖаГІаЖа ЛоЖа ЖаЖЖаЖа ЖоЖа ЖаЖаЖ ЖоЖаЖ ЖаЖаЖ ЖоЖаЖ ЖаЖаЖ ЖоЖаЖ